

הנושא את האשה פרק שנים עשר כתובות קב.

עין משפט
נר מצוה

- א א מיי פ"ג מהל' אשות ה"י יג ופ"ו מהל' זכיה ה"י ז טו"ע א"ש סומן נא:
- ב מיי פ"ח מהל' צבורים ה"י טו"ע י"ד ט"י ט"ה טע"ף ד:
- ג מיי פ"ז מהל' מלה ולוה הל"י א סמוג עשין ד" טו"ע ח"מ ס"י קט"ט טע"ף ד:

תוספות ר"ד

חתיבה זו הלווה אלא בינו לבניו בלא דבר ועכשיו בא להודות לו כך הוא אם הודה לו ככתב כמו שהורה לו בפה ולא אלימא הודאת חתיבתו מהודאת פיו דכתי' הוא כאלו הודה לו בפני עדים דמי אבל לא אלימא במ"ד ליה אחת עדי וק"ל דר"ל ור"י הלכתא כר"י. עיין בערך ג"ב בס"ה:

לא בשטרי פסיקא. החתן והכלה פוסקין תנאים שזניהם שנים עדים והעדים חותמים עדות גמורה. וא"כ מאי למימרא דאליטריך כגון דליכא קנין אלא דברים ואשמעינן כדבר גדל דלא בעי קנין: **לכרז לו כהן.** שלא יתנונו לכהן אחר: אי הכי. דטעמא משום שיעבודא דאורייתא הוא והוא ליה כמעיל עדים וחומתים אמאי אין בנו פדוי: **שמה יאמרו פודין.** אין הכוונה ששטרי חוב שיש לו על אחר ומסרו לכהן בפדיונו דאמי למימר מה לי האי שטרא ומנה לי האי שטרא ואין תני במסכת בכורות^(א) אין פודין לא צעדים ולא צעטרות ולא צרקעות וילפינן לה התם מקראי כפרק י"ג בכור לנחלה: **לאחר חיתום שטרות.** תחת חתימת העדים כתוב פלוני ערב והוא מודה דצבר: **גובה מנכסים בני חורין.** המלוה מן הערב ולא מנכסים משועבדים כיון דלאחר חיתום השטר הוא הויא אף כמלוה על פה: **אליצא דבן ננס פלוג עומא לא פליגי.** כלומר כהא פדוי קאמרת דר' יוחנן כרבי ישמעאל ולא כבן ננס דמוהן רבי יוחנן דלכך ננס פטור דהשתא ומה ערב דשיעבודא דאורייתא הוא דכתיב^(ב) ארכי אערכנו (בראשית מג) כי ליכא עדים פטור כ"ש כה"ג: **כרבי ישמעאל וריש לקיש דאמר כבן ננס פלוגי**

תא שמע כתב כהן שאני חייב בו חייב ליתן לו חמש סלעים. השתא סלקא דעתין דהאי חייב משום שנתייב לו ונשתעבד ע"י השטר ולהכי בנו אינו פדוי ומשני שאני התם דמשועבד ליה מדאורייתא פירוש להכי יכול הכהן להתייב ע"י השטר שיש עליו קצת שערזא אכל צמקוס דליכא שעבוד עלו מצי למשתעבד בשטרות: **חייב ליתן לו חמש סלעים.** וכי האי גוונא מיירי דאי לאו הכי מאי קמ"ל דמיחייב: **כברורר** לו כהן. אפי' צמקוס כהונה מיירי דמסממא קנה צלל כתיבה כדמוכח צלליה כל הגט (גיטין ג.) ומינה לרין כתיבה דלא ליהדר ציה והוא מצי לשנויי שכתב לו משום דלא לימא ליה פרעמי הויאל וצטטר גמור מיירי:

אי הכי בנו אמאי אינו פדוי. כלומר הוה ליה למימר דליהוי פדוי לכשיצא ליד כהן דנסי דקודס שצא לידו דינא הוא דלינו פדוי דהא ליכא עליה אלא שעבוד צעלמא מ"מ כשיגיעו לידו אמאי אין בנו פדוי וצבריימא משמע דלינו פדוי לגמרי: **אמאי אינו פדוי בדעו"א בו.** וא"כ עולא לית ליה דרבי יוחנן דאמר חייב דאליטריך ליה לפרושי טעמא משום שלא יאמרו פודין צעטרות ו"ל דאליטריך לפרושי הכי משום דמיירי בכל ענין אפילו כתב לו שאני חייב לו ה' סלעים לפדיון ואפי' לא כתב לו הכי סממא

דמילתא לפדיון בנו הוא דקאמר ולעולם אית ליה דר' יוחנן. מ"ר: **בתנאי ערב היוצא אחר חיתום שטרות.** ולא חתם עצמו היטב אלא ואני ערב צעלמא כעין שלמעלה והשתא משמע הכה דערב היוצא אחר חיתום שטרות מיחייב משום דחשיב כמודה שנעשה ערב בשעת מתן מעות וקשה לרבי דלא משמע הכי בסוף פ"ב דגיטין (דף כה. וס) דלמרינן התם בעי רמי בר חמא היו מוחזקין בצבלא שהיא שלה וגט כתוב עליה והרי היא יוצאה מתחת ידו כו' מהו מי אמרינן אקנויי אקינתא גיהליה או דלמא כו' ובעי למיפשט רבא מערב היוצא אחר חיתום שטרות גובה מנכסים בני חורין אלמא דחייב משום דשיעבד נפשיה כשחתם עצמו וזמזום הכי פשיט שפיר דהא האי שטרא כשחתם בו הערב לאחר זמן כבר היה מסור למלוה והיאך נכסי הערב משועבדין לו וזמזום ספר מקנה אי לאו דאקינתא גיהליה מלוה והערב מסר גיהליה אי"כ לא לרין שיהא קנוי לערב ואומר רבי דלעולם מחמת הודאה מיחייב והכי פשט רבא דאי אמרת בשלמא צעלמא קני כה"ג משום הכי מיחשב הודאה דלמימא מילתא דשטר וצשיצא הודאה אלא אי אמרת צעלמא לא מיחייב כה"ג אם כן הכה נמי לא אלימא מילתא דהאי שטרא ולא חשיב הודאה. מ"ר (ה): **אריבא דבן ננס כ"ע א פליגי.** פירוש רבי יוחנן לא מצי סבר כבן ננס ומימה לר"י דהואיל וכן ננס פליגי אדרבי יוחנן דלא חשיב ליה הודאה מנה ליה לרבי יוחנן דרבי ישמעאל סבירא ליה כותיה דהא בשלהי פ"ב (דף קעו. ו) אמר רבי יוחנן גופיה חלוק היה רבי ישמעאל אף בחנוק ודלמא דוקא בחנוק הוא דפליגי דרבי ישמעאל סבר משעבד נפשיה וכן ננס סבר דחנוק לא משעבד נפשיה אכל צבדואה ל"פ כלל דמודה רבי ישמעאל דאינה הודאה וגראה לי דיש לדקדק מדקתני רישא ערב היוצא אחר חיתום שטרות ואי לא פליגי רבי ישמעאל דהודאה לא הוה ליה למיחייב הכי אלא הוה ליה למימר דערב שלא בשעת מתן מעות משעבד נפשיה אלא הא קמשמע לן דאפי' לאו דאקינתא גיהליה מלוה דלא משעבד נפשיה והואיל וכלל דלא משעבד נפשיה ומתן מעות מכל מקום מחמת הודאה מיחייב ובי מימא ומנן דבחנוק פליגי דלמא כהא דוקא פליגי יש לדקדק מדקאמר רבי ישמעאל למה והשיב לו הרי שהיה חנוק ואם תמצי לומר דמודה רבי ישמעאל בחנוק דלא מיחייב א"כ היכי קאמר ליה למה לא יתחייב מטעם הודאה ומה השיבו הרי שהיה חנוק אין הנדון דומה לראיה אלא ודאי בחנוק נמי פליגי והכי קאמר לו למה לא יתחייב משום דמעכשיו הוא דמשעבד נפשיה ושוב שמעתי מר' כדברי ר"ת מפרש כולה סוגיא צלל הודאה שלא היה חייב לו כלום מתחלה והא דקאמר חייב אני לך מנה בשטר היינו בשטר גמור שחתמו היטב שרואה להשתעבד ולהתייב לו מנה בשטר זה וצבה פליגי רבי יוחנן סבר אלימא מילתא דשטרא לאקנויי ציה בשטר זה כמו שהודה בפני עדים ואין הדמיון טוב אלא אידי דנקט לעיל דאמר להו אתם עדי נקט נמי הכה כמ"ד להו אתם עדי דמי ואין לתמוה היכי משתעבד בשטר זה הא אין מטלטלין נקנין בשטר דיש לומר דהואיל וטרח למכתב שטרא גמור ומשעבד נפשיה שפיר אפילו צבדואה צעלמא יש דברים שנקנים דקאמר בסמוך ועוד דשמעינן ליה לרבי יוחנן צבדואה (צ"מ דף מט.) הנותן מתנה מועטת לחבירו קנה אע"פ שלא הגיע לידו דגמור ומקני הכה נמי מתוך שטרח ליתנם בשטר כה"ג גמור ומקנה ומסיק כתנאי ערב היוצא אחר חיתום שטרות וחתם עצמו היטב אי פלוגי בן פלוגי ערב ומעכשיו הוא משתעבד ועכשיו אחיה שפיר הייא דגיטין (דף כה. וס) אכל לפי הקוטרס דמטעם הודאה לא כתב בו אלא ואני ערב ומסר לו השטר בפני עדים ופליגי בן ננס ורבי ישמעאל אי הויא הודאה אי לאו ואם תאמר אמאי לא הוי שיעבוד צוה השטר כעדי מסירה ו"ל דלא חשיב האי שטר לשמעבדי ציה כיון שאין כתוב בו שם הערב אלא כתיבמו דכיון שאין מוכיח מכתבינו שהוא מסרו לא מצי לאישמעבדי ציה וא"כ אמאי נקט אחר חיתום שטרות ה"ה קודם חיתום דהווי מילתא דהווי ו"ל דלמא נקט אחר חיתום דקודם חיתום אין רגילות לכתוב לשון גרוע אכל לאחר חיתום רגילות הוא לכתוב לשון גרוע בשטר משום שהלוואה כבר נעשת ולפי' ר"ת דמיירי בשטר גמור ליכא למימר דהא דנקט לאחר חיתום משום דקודם חיתום גבי ל"כ ע"פ ש"ל צעלמא מילתא דללאחר חיתום מוכיח נקט לקיש ולדידיה לא מצי לאישמעבדי בשטרא אלא להכי נקט לאחר חיתום דלא מוכיח מילתא דללאחר חיתום מוכיח מילתא דקודם מתן מעות הוא וצבה מודה בן ננס דמשמעבד אכל לאחר חיתום פליגי דמוכחא מילתא דלאחר מתן מעות הוא דאי קודם מתן מעות הוה להו לאקדומי לחיתום אלא לא יכלו להקדימו וכ"ת משום הא ליכא הוכחה דלמא לא הקדימו לחיתום דלא ליגבי ממשעבדי שפיר (י) אי הוה קודם מתן מעות הוה ליה לפרושי אי נמי למיכתב הערבות צלל וא"י דהיכא דלא כתב וא"י לא קיימי העדים עליה אלא מלתא צבאי נפשה הוה דמסיק צ"ב (דף קעו. ו) (ק) וקשה לפי' ר"ת הוואיל ומוקי להאי כתיבת ערבות שהוא שטר גמור להתייב בו כשמוסר לו בפני עדים מהיאי טעמא שמוחייב שום דבר יתחייב לו שיעבוד נכסים נמי ע"י עדי מסירה כמו אם ליה ממנו דעדי מסירה מפקי ליה לקלא כדמוכח בכמה דוכתי ור"ת הביא ראיה לדבריו מירושלמי דרבי יוחנן וריש לקיש אמרי צבדואה שלא נתייב לו קודם לכן דפרין צמה נתייב זה לזון את צמ אשתו לא כן אמר רבי יוחנן ורשב"ל הכותב שטר חוב לחבירו בחוקת שהוא חייב ונמצא שאינו חייב אינו חייב לו כלום ואף על פי שלפי הירושלמי קשה דרבי יוחנן אדרבי יוחנן אין לחוש דכמה דוכתי פליגי אגמרא שלנו:

(א) מ"ק יח: קדושין ט.; (ב) ע"פ נמוס' לעיל ג. ד"ה השתא ומתוס' דלקמן קט. ד"ה משן. א) בכורות נא. (ד) [שם נא: (א) גיטין כה. צ"ב קטה: (א) (דף נא: (א) וע"י הטיב סוגיא דצ"ב קטג: (א) ע"י בתוס' שם ד"ה והלכה: (ט) [נ"ל אי הוה בשעת מתן מעות ה"ל לפרושי כו. רש"ל, (א) [נ"ל וקשה לר"י לפירוש הקוטרס הוואיל ומוקי לה כו. רש"ל,]

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כתיבא דר"ה ע"י ד"ה אליצא: (ב) שם ד"ה אליצא. וקשה לפי הקונטרס הוואיל ומוקי לה להאי:

מוסף רש"י

בשטרי התנאים שזניהם וממון שפוסקים זה זה (קדושין ט.) הן הן הדברים הנקנין באמירה. צלל קנין שהקדושין הן גמר הדבה דכתיב הנהא דקא דקא מתחמי אהדי גמרי ומקני (סס.) כתב לכהן שאני חייב לך חמש סלעים. משום פדיון צו (בכורות א.) גזירה שמה יאמרו פודין בשטרות. אפילו אין טענין כלום, אי נמי בשטר שיש לו על חבירו (שם א.) ערב היוצא אחר חיתום שטרות. לאחר שחתם השטר כתב הערב כתב ידו ואני ערב (גיטין ב.) גובה. המלוה ממנו מנכסים בני חורין. אכל לא משעבדי כיון דליכא שטר בעדים לית ליה קלא ויהי ליה כמלוה על פה (סס.) כיון דלא חתימי עדים על הערבות, והוא הדין לערב בלא שטר אחר מתן מעות (רשב"ם ב"ב קעה.)